

Berguv

Vetenskapligt namn:

Bubo bubo

Klass:

Fåglar

Utseende: Berguven har en kompakt kropp, ett runt huvud med ilskena orangea ögon och stora tofsar på öronen. Berguven har en ljus grundfärg med svarta fläckar och markeringar, vilket gör att den ofta smälter väl ihop med färgerna i sin bergiga omgivning.

Storlek: Berguven är 59–73 cm lång och dess vingspann är 138–170 cm. Berguven väger omkring 2–4 kg och är en av världens störta ugglor.

Livslängd: I det fria kan berguven troligen bli upp till 60 år gammal.

Levnadsätt: Berguven gillar att befinna sig i bergiga skogar, på klippiga skärgårdsöar eller vid stupande bergskanter. Berguven är aktiv på natten. På dagen sitter berguven ofta stilla på ett undagömt ställe.

Föda: Berguven jagar sin mat på nätterna och lever främst av gnagare såsom olika råttor och sorkar. Den kan också ta större byten som harar, igelkottar, änder, kråkor och måsar samt fiskar och grodor. I sällsynta fall kan berguven även ta andra ugglor.

Förökning: Hanen väljer ut en lämplig plats och bygger ett bo som hans hona sedan efter parningstiden kan lägga ägg i. I maj-juni läggs ofta 2-3 ägg som honan sedan ruvar på i ungefär 1 månads tid innan de sedan kläcks. Efter 2 månader börjar ungarna flyga men de stannar hos honan en par månader till innan de kan klara sig själva.

På Åland: Berguven har funnits på Åland minst sedan medeltiden och är idag fridlyst.

Större hackspett

Vetenskapligt namn:

Dendrocopos major

Klass:

Fåglar

Utseende: Hackspettens kropp är svart och vit med röda partier bak under rumpan och på huvudet. Ansiktet och vingarna har även inslag av vita fläckar. Hackspetten har en nöbb som är svart, rak, smal och vass.

Storlek: Hackspetten har en kropp som är 23–26 cm lång, en vingbredd på 38–44 cm och en vikt på 70–105 gram.

Livslängd: Hackspetten blir ofta inte äldre än 12 år gammal.

Levnadssätt: Hackspetten hackar oftast upp ett bohål i ett lövträd. Annars hackar hackspetten för att finna mat, för att uppvakta honan och för att sända ut signaler att reviret är upptaget.

Föda: Hackspetten äter under vintern frön från kottar medan mest insekter, små fågelungar och ägg under de andra årstiderna.

Förökning: Honan lägger 4–7 ägg i maj som sedan både honan och hanen hjälps åt att ruva i 10–12 dagar tills ungarna kläcks.

På Åland: Den större hackspetten är den vanligaste hackspetten i Finlands och Ålands skogar.

Blåmes

Vetenskapligt namn:

Cyanistes caeruleus

Klass:

Fåglar

Utseende: Blåmesen är en liten fågel med ett runt huvud. Ovansidan av fjäderdräkten och huvudet är ljusblå medan bröst och underdelen av kroppen är ljusgul. Ansiktet har vita fläckar med en mörkblå rand över ögonen och en svart näbb och haklapp. Fjädrarna på huvudet kan även resas och formas som en tofs.

Storlek: Blåmesen är mellan 10,5–12 cm lång, har ett vingspann på 18–20 cm och väger ungefär 11 gram.

Livslängd: Blåmesen kan bli upp till 12 år gammal.

Levnadssätt: Blåmesen trivs i de flesta skogsmiljöerna men kan även bosätta sig nära människor. Honan bygger ett ståtligt bo och lägger ner mycket tid på bygget. Oftast använder blåmesen befintliga hålor eller fågelholkar som de fixar upp. De flesta blåmesar övervintrar.

Föda: Blåmesen tycker om insekter, larver, puppor och spindlar men kan även äta frön, gärna från fågelbräden på vintern.

Förökning: Honan lägger oftast mellan 6–12 ägg i april-maj som endast honan ruvar på i 12–15 dygn. Under den tiden honan ruvar matas hon av hanen. Ungarna stannar sedan i boet i ungefär 20 dagar.

På Åland: En stor del blåmesar övervintrar här och kommer vintertid gärna till fågelbordet för att äta.

Domherre

Vetenskapligt namn:

Pyrrhula pyrrhula

Klass:

Fåglar

Utseende: Domherren är kraftigt byggd. Huvudets ovansida, stjärten, vingarna och näbben är svarta med skimmer i blå metallfärg. Ryggen är grå, bröstet och sidorna är röda och undersidan av stjärten är vit. Honans bröst går däremot mer åt det rödgråa hållet.

Storlek: Domherren är 15–17 cm lång, har ett vingspann på 22–29 cm och väger omkring 21–27 gram.

Livslängd: Domherren kan bli upp till 18 år gammal.

Levnadssätt: Domherren trivs i skogen och bygger sitt bo av grenar, rötter och mossa i buskar eller i skogsträd. Domherren lever gärna i par och är främst aktiv på dagen.

Föda: Domherren äter gärna frön, knoppar och bär men kan på sommaren även äta insekter.

Förökning: Honan lägger 5–7 ägg i april-maj som endast honan ruvar på i 13–14 dagar. Ungarna stannar sedan i boet i omkring 12–18 dagar.

På Åland: Domherren övervintrar och är en av de vanligaste småfåglarna som stannar på Åland.

Talgoxe

Vetenskapligt namn:

Parus major

Klass:

Fåglar

Utseende: Talgoxen har en liten, rund kropp med svart huvud och hals, vita kinder, olivgrön ovsida och gul undersida. Stjärten är lång och har ett randigt utseende.

Storlek: Talgoxen är 12,5–14 cm lång och väger mellan 16–21 gram.

Livslängd: Talgoxen blir sällan mer än 4 år gammal.

Levnadssätt: Talgoxen trivs i de flesta skogsmiljöer och trivs bra i gläntor. Bon byggs helst i fågelholkar men även i exempelvis ihåliga träd och under taktegel. Talgoxen rör sig sällan bort från sitt revir.

Föda: Talgoxen tycker om insekter och spindlar och äter gärna tvestjärtar, myror, flugor, skalbaggar, gråsuggor, bin och getingar på sommaren. Resterande tid på året äter talgoxen mest bär och frön.

Förökning: Talgoxen kan få 1–2 kullar per år. Honan lägger då ungefär 12 ägg som hon sedan ruvar ensam i 12–15 dagar. Både honan och hanen tar sedan hand om ungarna och matar dem och gör rent i boet tills ungarna klarar sig själva och lämnar boet.

På Åland: Det tros finna ungefär 1,5 miljon talgoxar i Finland. Talgoxen är en av de vanligaste fåglarna som övervintrar och gärna kommer till stationer med fågelmat och är därför välkänd för många.

Skogsduva

Vetenskapligt namn:

Columba oenas

Klass:

Fåglar

Utseende: Skogsduvans fjäderdräkt har en blågrå färg med grön glans på sidorna av halsen och delar av ryggen. Stjärten är kort och mörkare än resterande delar av kroppen.

Storlek: Skogsduvan har en kropp som är omkring 28–32 cm lång, en vingbredd på omkring 60–66 cm och en vikt på ungefär 250–300 gram.

Livslängd: Skogsduvan kan bli upp till 10 år gammal.

Levnadssätt: Skogsduvan trivs i skogen och bygger ofta sitt bo i håligheter i träd, i en bergskreva eller liknande. Ibland kan duvan även ta över ett tidigare bo från en annan fågel.

Föda: Skogsduvan tycker exempelvis om raps, åkerogräs, bär, säd, ärtor och ekollon. De letar ofta efter mat på åkrar och fält.

Förökning: Skogsduvan får två kullar, en i april och en i juni. Då lägger honan 2 ägg som både honan och hanen ruvar i ungefär 15–18 dygn tills äggen kläcks.

På Åland: Skogsduvan är en flyttfågel som gärna söker sig söderut i Europa under vintern och återvänder hit i mars-april.

Koltrast

Vetenskapligt namn:

Turdus merula

Klass:

Fåglar

Utseende: Koltrasten är en större trastfågel där utseendet på hanen och honan skiljer sig åt. Hanen har en kolsvart fjäderdräkt, en spetsig gul näbb och gula ögon. Honan har en mörkbrun till olivgrå ovansida, en spräcklig undersida och en blekgul näbb med mörkbruna inslag på övre sidan av näbben.

Storlek: Koltrasten är 23,5–29 cm lång, har ett vingspann på 35–38 cm och väger mellan 85–105 gram. Hanen är något större än honan.

Livslängd: Koltrastens medellivslängd är ungefär 2,5 år men någon enstaka koltrast har nått en ålder på närmare 20 år.

Levnadsätt: Koltrasten var tidigare en skygg skogsfågel men har börjat söka sig närmare städerna och människorna. Den trivs i de flesta skogsmiljöer, parker och trädgårdar. Den bygger gärna sitt bo i ett lägre träd eller på marken.

Föda: Koltrasten äter bär, frukt, svamp och frön men kan under sommaren även äta insekter och maskar.

Förökning: Koltrasten kan få 1–2 kullar, men får vanligtvis bara 1. Honan lägger 2–6 ägg i april-maj som endast honan ruvar på i 11–14 dagar. Ungarna stannar sedan i boet i ungefär 12–16 dagar.

På Åland: En stor del koltrastar övervintrar här.

Kråka

Vetenskapligt namn:
Corvus corone cornix

Klass:
Fåglar

Utseende: Kråkan har en grå fjäderdräkt med svarta teckningar på huvud, bröst, stjärt och vingar. Benen och näbben är svart och ögonen mörkbruna.

Storlek: Kråkan är 48–52 cm lång, har ett vingspann på omkring 84–100 cm och en vikt på ungefär 0,5 kg. Hanen är något större än honan.

Livslängd: Kråkan kan leva i upp till 10–20 år.

Levnadssätt: Kråkan håller till i skogsdungar och parker, men även i trädgårdar nära människor. Den bygger sitt bo i träd på 5-25 meters höjd. På förmiddagen och eftermiddagen söker den efter mat, medan den mitt på dagen vilar i sitt bo.

Föda: Kråkan är en allätare som äter allt från döda djurkroppar, sniglar, små däggdjur, fisk, fågelungar, fågelägg och insekter till frukter, växter och säd.

Förökning: Honan lägger 2–6 ägg i mars-april som hon ruvar i 17–21 dygn. Ungarna stannar sedan i boet ungefär 1 månad.

På Åland: Kråkor har funnits på Åland minst från medeltiden framåt. Jakt på kråka kan tillåtas på Åland under vissa tider, oftast på sommaren, för att skydda andra arter. Annars är jakt på kråka inte tillåtet.

Orre

Vetenskapligt namn:

Lyrurus tetrix

Klass:

Fåglar

Utseende: Hanen kallas för tupp och honan för höna, och de två ser olika ut. Tuppen är svart med blålila fjädrar på halsen och röda ögonbryn. Stjärten är något upprättstående och vit undertill. Hönan är brunspräcklig med inslag av vitt på undersidan av kroppen och med en nedåtstående stjärt.

Storlek: Tuppen har en kropp på mellan 49–58 cm, ett vingspann på 58–80 cm och väger mellan 1–2 kg. Hönan har en kropp på mellan 40–45 cm, ett vingspann på 65–70 cm och väger upp till 1 kg.

Livslängd: Orren tros ha en livslängd på omkring 2–4 år.

Levnadsätt: Orren trivs i de flesta skogsmiljöerna, men håller sig gärna i skog nära stränder och myrer. Den bygger sitt bo på marken, oftast under en buske på en skyddad plats. De lever vanligtvis ensamma men samlas i flock inför parningstiden.

Föda: Orren tycker om bär, björkknoppar, frön och skott men äter under sommaren även insekter, larver, maskar och andra smådjur.

Förökning: De flesta orrar parar sig på sommaren och hönan lägger sedan 7–10 ägg som hon ruvar i nästan 1 månads tid innan de kläcks. Därefter tar hönan hand om ungarna.

På Åland: Orre har funnits på Åland redan under medeltiden. Orrtupp får jagas på Åland i januari och februari.

Trana

Vetenskapligt namn:

Grus grus

Klass:

Fåglar

Utseende: Tranan är en stor fågel med långa ben och en lång hals. Fjäderdräkten är grå med en svartvit teckning på hals och huvud och en stor yvig stjärt. Näbben är gulaktig och ögonen gula eller röda.

Storlek: Tranan har en kropp som är omkring 115–130 cm lång, ett vingspann på 200–230 cm och en vikt på mellan 4–6 kg. Hanan är vanligtvis lite större än honan.

Livslängd: Tranan kan bli upp till 20–30 år gammal.

Levnadssätt: Tranan trivs i myrar, våtmarker, ängar och odlingar. Den bygger sitt bo på marken av mossa och kvistar. På hösten flyttar tranan iväg till varmare ställen över vintern och kommer sedan tillbaka i mars-maj. Den tros leva tillsammans med en partner livet ut.

Föda: Tranan är en allätare som främst äter olika växter, frön och bär. Däremot äter de även maskar, sniglar, insekter, groddjur, ormar, ödlor, fisk och gnagare.

Förökning: I slutet av april lägger honan 1–3 ägg som honan och hanen turas om att ruva i ungefär 1 månad. Direkt när äggen kläckts lämnar ungarna boet och följer efter föräldrarna.

På Åland: Tranor har på Åland gjort skada på flertalet odlingar och det har därför varit tal om skydds jakt på tranor, annars är tranor fridlysta.

Häger

Vetenskapligt namn:

Ardea cinerea

Klass:

Fåglar

Utseende: Hägern är en stor fågel med en lång s-formad hals, långa vingar, långa ben och en lång, rak näbb. På ovansidan kroppen är hägern grå med mörkare partier på vingarna och på det ljusa huvudet. Bak på huvudet finns en svart nacktofs och näbben och ögonen är gula.

Storlek: Med utsträckt hals har hägern en kroppslängd på mellan 85–102 cm, ett vingspann på 155–175 cm och en vikt på upp mot 1,5 kg.

Livslängd: Hägern kan bli upp till 35 år gammal.

Levnadssätt: Hägern lever gärna tillsammans med sin partner och bygger sitt bo uppe i höga träd, som gärna ligger nära insjöar och havsvikar. De flesta hägrar flyttar till varmare ställen under vintern och kommer sedan tillbaka i mars-april, vissa övervintrar dock.

Föda: Hägern äter främst fisk och ställer sig stilla i vattenkanten och tar sedan snabbt fiskar som simmar förbi. Den kan även äta grodor, maskar, insekter och rom från fiskar.

Förökning: Honan lägger i maj omkring 3–5 ägg som ruvas av både honan och hanen i ungefär 1 månads tid. Ungarna lämnar boet efter ungefär 1 månad.

På Åland: Hägern är fridlyst på Åland.

Havsörn

Vetenskapligt namn:

Haliaeetus albicilla

Klass:

Fåglar

Utseende: Havsörnen är en stor örn vars kropp är jämnt brun, med ett ljusbrunt huvud och en kort vit stjärt. Näbben är kraftig, trubbig och gul.

Storlek: Havsörnen har en längd på ungefär 76–94 cm, med ett vingspann som kan nå en längd på mellan 190–240 cm. Havsörnen väger omkring 3,5–7 kg och honan är vanligtvis omkring 1 kg tyngre än hanen.

Livslängd: Havsörnens medellivslängd är 15 år men den kan i enstaka fall bli äldre. Den äldsta fria havsörnen blev över 30 år och hittades död på Föglö på Åland 2011.

Levnadssätt: Havsörnen är en rovfågel som bor i ett stort risbo som kan väga upp mot 500 kg i en trädkrona eller på en klippavsats.

Föda: Havsörnen äter främst fisk som gädda, lax och brax men kan även äta sjöfåglar, as och andra mindre däggdjur.

Förökning: Honan lägger tidigt i april 1-3 ägg som både honan och hanen turas om att ruva. Efter omkring 1,5-2 månader kläcks äggen och det dröjer ungefär 70 dagar innan ungarna själva kan flyga.

På Åland: Havsörnen är Ålands landskapsfågel och finns över hela landskapet, men tätast kring Föglö. Den är ett fridlyst djur som inte får skadas eller påverkas utan tillstånd.

Alfågel

Vetenskapligt namn:

Clangula hyemalis

Klass:

Fåglar

Utseende: Alfågeln är en mindre andfågel som har ett runt huvud med en kort och kraftig näbb och en spetsig stjärt. Fjäderdräkten varierar men i alla dräkter är basen vit med inslag av brunt och svart och vingarna är helmörka. Alfågeln har ofta en mörk fläck på kinden och en vit halskrage. Honan är brunare i färgen och har inte lika långa stjärtfjädrar.

Storlek: Alfågeln har en kroppslängd på omkring 39–47 cm, ett vingspann på 65–82 cm och väger vanligtvis mellan 600–1000 gram.

Livslängd: Alfågeln kan bli upp mot 22 år gammal.

Levnadssätt: Alfågeln vill gärna bygga sitt bo nära en strand, i skymundan. Boet är ofta en befintlig grop i marken eller en grop som alfågeln själv skapar. Alfågeln lever i par och håller gärna ihop med sin partner livet ut.

Föda: Alfågeln tycker om att äta kräftdjur, musslor och olika insekter.

Förökning: Alfågeln häckar vid stranden och honan lägger i maj-juni omkring 6–8 ägg som hon sedan ruvar i ungefär 25 dagar. Ungarna söker sin egen föda tidigt men håller sig nära honan. Efter ungefär 5 veckor lär ungarna sig flyga.

På Åland: Alfågeln övervintrar till havs och syns under vinter och vår till ute i yttre havsbandet. Däremot har antalet alfåglar i europa minskat kraftigt de senaste åren.

Ejder

Vetenskapligt namn:

Somateria mollissima

Klass:

Fåglar

Utseende: Ejdern är en stor och tung andfågel som har en kilformad näbb som är fjäderklädd på sidorna. Hanens kropp har en vit grundfärg, ett svart huvud och en svart undersida samt en ljusgrön fläck i nacken. Honan är i stället gråbrun, rödbrun eller sandfärgad och fjäderdräkten är något spräcklig.

Storlek: Ejdern har en kropp som är 60–70 cm lång, en vingbredd på 95–105 cm och väger mellan 1–2,5 kg.

Livslängd: Ejderns högsta kända ålder är 37 år, men den blir vanligtvis inte så gammal.

Levnadssätt: Ejdern trivs främst vid havet och bygger sitt bo nära vattnet, gärna under buskar eller i en bergskreva.

Föda: Ejdern äter främst blötdjur och kräftdjur som den kan dyka djupt ner efter, men kan även ta en och annan insekt och insektslarv.

Förökning: Honan lägger vanligtvis 4–6 ägg i april som hon ruvar i omkring 1 månads tid. Hanen lever i flockar med nästan enbart hanar efter äggläggningen och honan tar ett eget ansvar över äggen och ungarna. Ungarna söker som små sin egen föda men håller sig tätt till honan och lär sig flyga efter ungefär 9–10 veckor.

På Åland: Hanen kallas för guding och honan för åda. Det är en vanlig sjöfågel på Åland som ofta övervintrar här och som historiskt sett haft stor betydelse för skärgårdsbefolkningen eftersom den givit både kött, ägg och dun.

Knipa

Vetenskapligt namn:

Bucephala clangula

Klass:

Fåglar

Utseende: Knippan är en knubbig andfågel med ett stort rundat huvud. Näbben är liten, trekantig och svart och ögonen är gula. Hanen har en svartvit fjäderdräkt och ett skimrande grönsvart huvud med en vit fläck mellan ögat och näbben. Honan har en grå kropp, en vit undersida, ett runt brunt huvud och en vit ring runt halsen. Näbben är grå med en gul och svart spets.

Storlek: Knippan har en kroppslängd på 40–48 cm, en vingbredd på 62–77 cm och en vikt på omkring 0,5–1 kg. Hanen är vanligtvis något större än honan.

Livslängd: Knipans högsta kända ålder är 16 år.

Levnadssätt: Knippan trivs vid floder, sjöar och våtmarker och håller sig vintertid gärna vid isfria sjöar och längs kusten i par eller i en mindre flock. Knippan tycker om att ha sitt bo i en trädhålighet eller i en holk.

Föda: Knippan tycker om små fiskar, snäckor, kräftdjur, insekter, insektslarver och vissa växter. Knippan kan dyka ner till ett djup av 8 meter för att nå bytet.

Förökning: Honan lägger i april-maj 6–12 ägg som honan ruvar på i ungefär en månads tid. Ungarna stannar kvar i boet i enbart några dagar och söker sedan sin egen föda som små men håller sig i närheten av honan. Efter ungefär 2 månader lär sig ungarna att flyga.

På Åland: Knippan övervintrar ofta på Åland men om vintern blir för kall förflyttar den sig gärna söderut mot varmare platser.

Vigg

Vetenskapligt namn:

Aythya fuligula

Klass:

Fåglar

Utseende: Viggen är en liten och kompakt dykand där hanen har en fjäderdräkt som är vit och svart med en tofs som hänger ner bak på huvudet. Ögonen är gula och näbben är ljus gråblå. Honans fjäderdräkt är brunaktig och hon har en mycket mindre tofs bak på huvudet.

Storlek: Viggen har en kroppslängd på 40–47 cm, ett vingspann på omkring 65–72 cm och väger ungefär 550–820 gram.

Livslängd: Viggen kan bli upp mot 12 år gammal.

Levnadssätt: Viggen placerar sitt bo i skydd av växtlighet, exempelvis under en buske eller i vassen men kan även placera det ute på holmar och öar där den inte behöver skydda sitt bo lika mycket. Viggen lever ofta ensam och håller endast ihop i par under häckning.

Föda: Viggen tycker om att leta efter mat på grunt vatten och dyker sällan mer än 3 meter. Den äter gärna snäckor, musslor, kräftdjur, småfisk, insekter och en del vattenväxter.

Förökning: Honan lägger 8–10 ägg i maj-juni som hon sedan ruvar i ungefär 25 dagar. Ungarna söker sin egen mat tidigt men håller sig gärna nära honan. De lär sig att flyga när de är 9 veckor gamla.

På Åland: En del viggas flyttar söderut under vintern, men en hel del övervintrar även på Åland.

Svärta

Vetenskapligt namn:

Melanitta fusca

Klass:

Fåglar

Utseende: Svärtan är en kraftig andfågel med en tjock hals och en grov orange näbb. Hanens fjäderdräkt är helt svart med en vit fläck under ögat och en vit vingspegel. Honans fjäderdräkt är mörkbrun med en mörk näbb.

Storlek: Svärtan har en kroppslängd på omkring 48–56 cm, ett vingspann på 80–100 cm och en vikt på 1–2 kg.

Livslängd: Svärtan kan bli upp mot 15 år gammal.

Levnadssätt: Svärtan trivs i klart vatten och tycker om vindskyddade vattenytor. Boet placeras skyddat i tät växtlighet vid kusten, på en skärgårdsö eller i utkanten av en sjö.

Föda: Svärtan äter främst blötdjur och kräftdjur men tycker även om olika sorters insekter och insektslarver.

Förökning: I maj-juni lägger honan 8–10 ägg som ruvas i ungefär en månad. Ungarna söker sin egen föda som små men håller sig nära honan och blir flygfärdiga först efter omkring 2 månader.

På Åland: Svärtan är en vanlig sjöfågel som övervintrar på Åland och som syns speciellt mycket i skärgården.

Knölsvan

Vetenskapligt namn:

Cygnus olor

Klass:

Fåglar

Utseende: Knölsvanen har en kraftig kropp, en lång böjlig hals och ett litet huvud. Fjäderdräkten är vit och näbben orange med en svart knöl på ovansidan av näbbens början.

Storlek: Knölsvanen är omkring 140 cm lång, har ett vingspann på drygt 2 meter och väger ungefär 12 kg.

Livslängd: Knölsvanen kan bli upp till 24 år gammal.

Levnadssätt: Knölsvanen bygger ett stort bo av vass som ligger på marknivå, nära havet eller en vid en vassrik sjö. Den trivs även på obebodda holmar ute i skärgården. Den är väldigt beskyddande kring sina ungar och kan fräsa och bli hotfull om man kommer nära.

Föda: Knölsvanen äter olika typer av växter som den finner på sjöbotten. Eftersom den inte kan dyka är den beroende av grunda vatten där de kan nå botten.

Förökning: Knölsvanen håller ihop med sin partner livet ut och de häckar på samma plats varje år. Honan lägger i maj-juni 5–9 ägg som både honan och hanen hjälps åt att ruva i 1–1,5 månads tid. Ungarna följer efter och vaktas av sina föräldrar och är flygfärdiga efter ungefär 5 månader.

På Åland: Knölsvanen är en av de vanligaste fåglarna i våra vatten. De första paren sägs ha hämtats hit till Åland som parkfåglar och har sedan spridit sig över hela landskapet.

Tordmule

Vetenskapligt namn:

Alca torda

Klass:

Fåglar

Utseende: Tordmulen är en fågel i familjen alkor som är relativt stor och klumpig. Näbben är trubbig, hög och kort. Fjäderdräkten hos en vuxen tordmule är svart över huvudet och ovansidan av kroppen, medan bröstet och undersidan är vit. Näbben är svart med ett vitt sträck över båda näbbhalvorna.

Storlek: Tordmulen har en kroppslängd på omkring 38–43 cm, ett vingspann på 60–69 cm och väger ungefär 600–840 gram.

Livslängd: Genomsnittsåldern för tordmulen ligger på omkring 13 år.

Levnadssätt: Tordmulen trivs på öar, klippor och klippiga stränder. Den är en duktig simmare och dyker bra.

Föda: Tordmulen äter främst mindre fisk och kan transportera mellan 7–8 fiskar på tvären i sin näbb samtidigt. Den kan även äta vissa kräftdjur och maskar.

Förökning: Tordmulen häckar i så kallade kolonier tillsammans med ett stort antal andra par. Honan lägger i maj-juni 1 ägg på en klippavsats eller i en springa bland stenblock som både honan och hanen turas om att ruva i lite över 1 månads tid. Ungarna stannar sedan i boet i upp till 20 dagar och blir då matade tills de sedan lämnar boet och får klara sig själva.

På Åland: Majoriteten av tordmularna övervintrar på Åland.

Tobisgrissla

Vetenskapligt namn:

Cepphus grylle

Klass:

Fåglar

Utseende: Tobisgrisslan är en liten fågel som tillhör familjen alkor. Den har en svart fjäderdräkt med en vit fläck på vardera vingen. Benen och näbbgapet är lysande röda.

Storlek: Tobisgrisslan har en kroppslängd på omkring 34–37 cm, ett vingspann på mellan 52–58 cm och väger ungefär 380–575 gram.

Livslängd: Tobisgrisslan blir vanligtvis inte mer än 10 år gammal.

Levnadssätt: Tobisgrisslan trivs på steniga stränder, klippor och öar. Den har på grund av hotet från minken förflyttat sig allt mer utåt kuster och öar. Tobisgrisslan håller sig gärna på samma ort och håller ihop med sin partner under flera år.

Föda: Tobisgrisslan dyker och simmar under vattnet för att hitta föda och äter främst fisk, kräftdjur, blötdjur, insekter och olika vattenväxter.

Förökning: Honan lägger oftast 2 ägg i en bergsspricka eller i en hålighet under en sten som både honan och hanen sedan ruvar i ungefär en månads tid. Ungarna stannar sedan i boet i ytterligare 1 månad och överges därefter helt av sina föräldrar.

På Åland: De flesta tobisgrisslorna övervintrar här och om vattnet fryser söker de sig till öppet vatten. Exempelvis kan tobisgrisslorna skådas på Kobbaklinter.

Storskrake

Vetenskapligt namn:

Mergus merganser

Klass:

Fåglar

Utseende: Storskraken är en stor andfågel. Den har egentligen en lång hals men drar ofta in den när den simmar och halsen ser därför kortare ut. Näbben är röd, långsmal och nedböjd i spetsen. Hanen har ett mörkgrönt huvud, en svart rygg och vita vingar medan honan har ett rödbrunt huvud med tofs, en vit haka och en askgrå ovansida av kroppen.

Storlek: Storskraken har en kroppslängd på 58–68 cm, ett vingspann på 78–94 cm och väger omkring 1,2–2 kg.

Livslängd: Storskraken kan bli upp till 14 år gammal.

Levnadssätt: Storskraken trivs i djupa och klara vatten där den kan dyka efter fisk. Den trivs att ha sitt bo i trädhål eller i holkar. Vanligtvis lever den i par eller i flockar.

Föda: Storskraken äter i huvudsak småfisk men kan även ta kräftdjur och en del insekter.

Förökning: Honan lägger 8–12 ägg i april-maj som honan ruvar i strax över 1 månads tid. Ungarna söker sin föda själva som små, men håller sig i närheten av honan. Efter ungefär 2 månader lär de sig flyga.

På Åland: Många storskrakar övervintrar på Åland, de som flyttar till varmare ställen gör det i oktober-november och kommer tillbaka i april.

Småskrake

Vetenskapligt namn:

Mergus serrator

Klass:

Fåglar

Utseende: Småskraken är en medelstor och slank andfågel som har ett spetsigt utseende. Både hanen och honan har förlängda fjädrar på huvudet som liknar en tofs i nacken. Hanen har ett svart huvud som skimrar i grönt och ett rostbrunt bröst med svarta fläckar som avdelas med ett vitt halsband. Ryggen är svart och delar av sidorna gråaktiga. Honan har i stället ett brunt huvud och en otydlig gräns mot den gråvita halsen och kroppen.

Storlek: Småskraken har en kroppslängd på omkring 52–59 cm, en vingbredd på 67–82 cm och väger upp till 1 kg.

Livslängd: Småskraken kan bli närmare 20 år gammal.

Levnadssätt: Småskraken bygger sitt bo skyddat under en buske, i gräsväxtlighet eller i någon lämplig hålighet.

Föda: Småskraken äter gärna småfisk, kräftdjur och olika insekter och insektslarver.

Förökning: Honan lägger i maj-juni 7–12 ägg som hon sedan ruvar i ungefär 1 månads tid. Ungarna söker sin egen föda redan som små, men håller sig nära honan. Efter omkring 2 månader lär sig ungarna flyga.

På Åland: Hanen kallas ibland för pracknisse och honan för pracka på grund av deras läten. Småskrake har funnits på Åland redan under medeltiden.

Skägg- dopping

Vetenskapligt namn:

Podiceps cristatus

Klass:

Fåglar

Utseende: Skäggdoppingen har en slank och lång kropp med en lång hals och en spetsig svart näbb. På huvudet har skäggdoppingen en svart tofs och kinderna har ett rödbrunt skägg. Fjäderdräkten är mörkbrun på ovansidan och ljusare vit på undersidan och framsidan av halsen.

Storlek: Skäggdoppingen har en kroppslängd på 46–51 cm, ett vingspann på 59–73 cm och kan väga mellan 0,5–1,5 kg men väger vanligtvis kring 1 kg.

Livslängd: Högsta kända åldern är 19 år, men skäggdoppingen blir vanligtvis yngre än så.

Levnadssätt: Skäggdoppingen bygger ett flytande bo av vass och andra växter som de förankrar på botten. Skäggdoppingen är en god dykare som kan vara under ytan i 20 sekunder.

Föda: Skäggdoppingen fångar och äter gärna småfisk. Den kan även äta kräftdjur, groddjur och insekter.

Förökning: Skäggdoppingen häckar gärna i stora vassrika sjöar och honan lägger oftast 3–5 ägg som både honan och hanen turas om att ruva i närmare 1 månads tid. Ungarna skyddas av föräldrarna och tillbringar första tiden under förälderns vinge eller på förälderns rygg, tills de blir för stora.

På Åland: Det finns flera olika doppingar men skäggdoppingen är vanligast i Finland och på Åland. Den övervintrar utmed kusten eller i isfria sjöar.

Storlom

Vetenskapligt namn:

Gavia arctica

Klass:

Fåglar

Utseende: Storlommen har en mörk rygg med ett vitt rutmönster, huvud och nacke är mörkgrå och på halsen har den en mörk kantig fläck samt vita och svarta sträck på halsen och utsidan av bröstet. På vintern ändrar fjäderdräkten och blir mer jämt brunaktigt svartgrå på översidan med vit haka, hals och undersida.

Storlek: Storlommen har en kroppslängd på omkring 70 cm, en vingbredd på omkring 100 cm och väger ungefär mellan 1,3–3,4 kg.

Livslängd: Storlommen kan bli upp mot 20 år gammal.

Levnadssätt: Storlommen bygger sitt bo vid vattenkanten eller på växtlighet som sticker upp ur vattnet. Den lever gärna tillsammans med en partner livet ut.

Föda: Storlommen äter huvudsakligen fisk men kan även äta en del kräftdjur som den kommer över.

Förökning: Honan lägger 2 ägg i mitten av maj som både honan och hanen turas om att ruva i ungefär 1 månads tid. Ungarna lär sig att flyga efter 2 månader.

På Åland: Storlommen övervintrar till största delen ute till havs och påträffas därför vintertid främst ute på djupt vatten. Storlomen är fridlyst på Åland.

Storskarv

Vetenskapligt namn:

Phalacrocorax carbo

Klass:

Fåglar

Utseende: Storskarven är en ganska stor fågel med lång hals och stjärt samt med en helsvart glänsande fjäderdräkt. Näbben är lång och grå och har en neråtböjd krok i spetsen och en gulaktig fläck vid näbbroten. Under hakan finns även ett parti utan fjädrar som kallas för hakpåse. Fjäderdräkten är inte helt vattenavstötande och det gör så att den blir tyngre och kan dyka lättare. För att torka sig sätter den sig med utbredda vingar.

Storlek: Storskarven har en kroppslängd på 80–95 cm, ett vingspann på omkring 130–160 cm och väger ungefär 2,5 kg.

Livslängd: Storskarven kan bli upp till 23 år gammal.

Levnadssätt: Storskarven lever vid både salt, bräckt och sött vatten. Den bygger sitt bo av pinnar och tång och placerar det helst på klippavsatser eller i träd.

Föda: Den tycker mest om att äta fisk men kan även ta kräftdjur, groddjur, blötdjur och fågelungar. Den dyker max ner till 10–12 meters djup och letar helst efter mat vid grundare vatten.

Förökning: Storskarven häckar i stora grupper och honan lägger i april-juni 4–5 ägg som både honan och hanen ruvar i 1 månads tid. Därefter tar båda föräldrarna hand om ungarna som lär sig att flyga efter ungefär 2 månader.

På Åland: Storskarven är en stannfågel som övervintrar på Åland. Den har jagats vissa perioder för att skydda andra arter och växtlighet.

Fiskmåå

Vetenskapligt namn:

Larus canus

Klass:

Fåglar

Utseende: Fiskmååsen är en slank fågel vars fjäderdråkt på sommaren har en vit bas med en grå ovansida. Fötterna och näbben är gula och vingpetsarna har svarta inslag. Honans näbb är något kortare än hanens.

Storlek: Fiskmååsen har en kroppslångd på 40–46 cm, ett vingspann på omkring 100–115 cm och våger ungefår 0,5 kg.

Livslångd: Fiskmååsen kan bli upp mot 30 år gammal.

Levnadssått: Fiskmååsen trivs på flertalet olika stållen och förekommer både vid kusterna, ute på holmar och inne i landet. Den lågger ner mycket tid på att bygga sitt bo som byggs av grås, kvistar och mossa. Oftast placeras boet nära stranden eller på en hõgre sten, i ett tråd eller på ett tak.

Fõda: Fiskmååsen är en allåtare som gårna kan komma människan nära när den söker efter mat, exempelvis åter den gårna hushållsavfall. Annars åter den bland annat fisk, fiskavfall, musslor, maskar, insekter och bår.

Fõrõkning: Honan lågger i slutet av april 2–4 ågg som både honan och hanen turas om att ruva i ungefår 1 månads tid. Fõrålldrarna tar tillsammans hand om ungarna som strax efter 1 månad lær sig att flyga.

På Åland: På vintern flyttar de flesta fiskmååsarna sõderut, men vissa stannar kvar hår och õvervintrar. Bli det relativt varma vintrar stannar fler fiskmååsar kvar.